גר שנשא ממזרת דיש קידושין ואין עבירה [א]הולד הולך אחר הפגום דתניא [נ]ב[א]גר שנשא ממזרת הולד ממזר דברי רבי יוסי אמר ליה מי סברת מתני' ר' יוסי היא מתניתין ר' יהודה היא דאמר [ג]גר לא ישא ממזרת ויש קידושין ויש עבירה הולד הולך אחר הפגום וניתנייה תנא כל מקום דסיפא לאתויי ואיבעית אימא לעולם רבי יוסי היא ותנא איזו זו למעוטי ואיזו זו ותו לא והרי [ב]חלל שנשא בת ישראל דיש קידושין ואין עבירה הולד הולך אחר הזכר הא לא קשיא [ד]כר' דוסתאי בן ר' יהודה ס"ל [ג]והרי ישראל שנשא חללה דיש קידושין ואין עבירה הולד הולך אחר הזכר תנא כל מקום דרישא לאתויי וניתנייה בהדיא משום דלא מתני לה היכי ניתני כהנת ולויה וישראלית וחללה שנשאת לכהן לוי וישראל וחללה לכהן מי חזיא והאיכא דרבה בר בר חנה דאמ' רבה בר בר חנה אמר [ה]רבי יוחנן מצרי שני שנשא מצרית ראשונה בנה שלישי הוי תנא כל מקום דרישא לאתויי ולרב דימי דאמר [ד]שני הוי תנא איזו זו למעוטי והאיכא [ו]דכי אתא רבין אמר רבי יוחנן [ה]באומות[ז] הלך אחר הזכר נתגיירו הלך אחר הפגום שבשניהם תנא איזו זו למעוטי האי מאי אי אמרת בשלמא מתניתין רבי יהודה היא כל מקום דרישא לאתויי ישראל שנשא חללה ודרבה בר בר חנה איזו זו למעוטי דרב דימי ורבין

כל

גמ' גר שנשא ממזרת דיש קידושין ואין עבירה. דגר מותר בממזרת לר' יוסי דאמר קהל גרים לא מקרי קהל לקמן בפרק בתרא (דף עג.): **ונתנייה.** גבי קידושין ויש עבירה במתני' בהדי אלמנה לכ"ג: **כל מקום דסיפא.** דיש קידושין ויש עבירה כל מקום כללא משמע לאתויי הך דלא פריש לה בהדיא: **ואיבעית אימא לעולם רבי יוסי היא.** דאמר גר מותר בממזרת ודקשיא לך כללא היא מתניתין לאו כללא כייל דלהכי תנא בה ואיזו זו היא כהנת ולויה כו' למימרא דהני הוא דהולד הולך אחר הזכר אבל יש אחרים אע"פ שיש קידושין ואין עבירה הולד הולך אחר הפגום: **ואיזו זו ותו לא.** כלומר אם כן דאיזו זו דוקא אבל מידי אחרינא לא אזיל אחר הזכר גבי יש קידושין ואין עבירה: **והרי חלל וכו'.** ותנן לקמן (דף עז.) בת חלל זכר פסולה לכהונה אלמא אחר הזכר הוא ומיקרי חללה: **כרבי דוסתאי ס"ל.** לתנא דידן דאמר (שם) בנות ישראל מקוה טהרה לחללין וכתה כשרה לכהונה: **והרי ישראל שנשא חללה דיש קידושין ואין עבירה.** דלא אסורה אלא לכהנים והולד הולך אחר הזכר דתנן לקמן (שם) בתו כשירה לכהונה ולא אמרינן חללה היא כפגום שבשניהם: **ונתנייה בהדיא.** גבי כהנת לויה וישראלית. ומשני משום דלא מתני לה איניש לו לתנא עם השאר בלשון קצר דנימא ואיזו[ס] כהנת לויה וישראלית וחללה שנשאו לכהן ללוי וישראל דמשמע חללה נמי לכהן אין עבירה: **והאיכא.** יש קידושין ואין עבירה דהולד הולך אחר הזכר הא דרבה בר בר חנה: **מצרי שני.** שנתגייר אביו: **מצרית ראשונה.** שנתגיירה היא: **בנה שלישי.** ומותר לישא ישראלית כדכתיב (דברים כג) דור שלישי יבא להם דכיון דיש קידושין ואין עבירה לבית אבותם קרינא ביה כישראל. והא דאמרינן ביבמות (דף עח.) להם הלך אחר פסולן היינו לענין ישראל שנשא מצרית או מצרי שנשא ישראלית דיש קידושין ויש עבירה עד שלשה דורות הולד הולך אחר המצרי [פ]דיולדו להם כתיב ואחריהם הולכים הולדות אבל לענין מצרי ומצרית לא מגמר לן האי להם מידי דהא בתרוייהו להם קרינא ביה [י]והוא מצרי והיא מצרית: **ולרב דימי.** דאמר ביבמות בפרק הערל (דף עח.) דשני הוא ויליף לה מאשר יולדו הכתוב תלאו בלידה למימרא דבתר אימיה שדינן ליה מדלא כתיב אשר יולידו: **והאיכא.** גבי יש קידושין ואין עבירה הולד הולך אחר הפגום הא דכי אתא רבין וכו' באומות הלך אחר הזכר איש ואשה הבאים משני אומות [כדלקמן][ק]: **נתגיירו.** דיש קידושין ואין עבירה: **הולד הולך אחר הפגום.** כדלקמן בשמעתין ומתניתין תני הולד הולך אחר הזכר: **תנא איזו זו.** דרישא למעוטי ולאשמועינן דמתני' לא כללא כייל. ומרישא דמילתיה דרבין ליכא לאקשויי למימר ונתנייה במתניתין גבי הולד הולך אחר הזכר דמתניתין ביש קידושין מיירי והני דלא נתגיירו אין כאן קידושין: **האי מאי.** אסוגיא דשמעתין פריך דשנינן לעיל ואי בעית אימא רבי יוסי היא אי אמרת בשלמא רבי יהודה היא דאמר גר אסור בממזרת לפיכך בנו הולך אחר הפגום כדין כל מקום שיש קידושין ויש עבירה איכא לתרולי כל מקום דמתניתין לאתויי מאי ואיזו זו למעוטי מאי כל מקום דרישא לאתויי ישראל שנשא חללה דבתו כשרה דהולד הולך אחר הזכר: **ודרבה בר בר חנה.** מצרי שני שנשא מצרית ראשונה דיש קידושין ואין עבירה לפיכך הולד שלישי: **ואיזו זו למעוטי דרב דימי ודרבין.** כלומר ואיזו זו דרישא דמשמע אבל בעלמא לא אזיל אחר הזכר אי ס"ל כרב דימי דאף מצרי שני שנשא מצרית ראשונה בנה שני אשמועינן איזו זו דמתניתין למעוטי הא דלא אזיל בתר זכר וכל מקום דרישא לא תיתי אלא ישראל שנשא חללה וכדרבין[ר] דאמר נתגיירו הלך אחר הפגום ולא אזיל אחר זכר ואף על גב דאין עבירה ואי ס"ל כרבה בר בר חנה מייתינן ליה מכל מקום דרישא ואיזו זו למעוטי דרבין לחודא:

כל

מתני' ר' יהודה היא. הקשה ה"ר יעקב מקולי לר' יהודה נמי איכא למיפרך הרי גר מצרי[א] שנשא ממזרת דיש קידושין ואין עבירה כדאמר לקמן (דף עד:) דמודה הוא בפסולי קהל דהיינו גר מצרי דמותר בממזרת ואפ"ה אמר דהולד הולך אחר הפגום והוי ממזר ותירץ ר"י בר אברהם דהגמרא לא נחית לאקשויי אא"כ יש אחד מהם כשר כגון גר כשר הראוי לבא בקהל שנשא ממזרת דהכי משמע ליה השתא דיש קידושין ואין עבירה וגר מצרי שנשא ממזרת שניהם פסולים ולכך לא רצה להקשות מיניה מיהו בתר הכי פריך ממצרי אף על גב דאינו כשר לבא בקהל וה"ה דהוה מצי למיפרך ממצרי שנשא ממזרת אלא דפריך ליה שפיר:

ונתנייה. פי' בסיפא תנא כל מקום לאתויי ולא פריך ולתנייה בהדיא כדפריך בסמוך דכיון דסבר גר אסור בממזרת דאיקרו קהל הוי קלא בכלל ממזרת ונתינה לישראל דתני במתניתין ולא צריך למיתנייה במתניתין טפי כולי האי ומ"מ איצטריך למיתני כל מקום דאי לאו הכי לא הוה מצי לאתויי [ס](אלא) ממזרת ונתינה לישראל לבד:

והרי חלל שנשא בת ישראל והולד הולך אחר הזכר. פירוש שהוא חלל כמו אביו וא"ת מאי פריך מה דהבן פסול לאו משום דאזלינן בתר הזכר לחודיה אלא משום דנקבה פגומה שהיא אמו שהזכר פוסלה בביאתו והוי חללה ויש לומר דע"כ פסולו של בן לאו משום פסול דנקבה הוא דהא ישראל שנשא חללה יוכיח שבתו כשרה לכהונה ואף על גב שאמה פסולה אם כן משמע דאזלינן דוקא בתר הזכר לכן פריך שפיר:

הא מני ר' דוסתאי דאמר בנות ישראל כו'. וא"ת אמאי לא משני תנא כל מקום לאתויי כדאמרינן על ישראל שנשא חללה ויש לומר דא"כ מלינו למיפרך ונתנייה בהדיא ולא מצי נמי לשנויי משום דלא מתני לה דהיכי נתנייה כדאמרינן בסמוך דהא ודאי מצי למיתני במתניתין כהנת שנשאת לכהן וללוי ולישראל ולחלל שהרי לא הוזהרו כשרות לינשא לפסולים[ס]:

בנה שלישי הוי. פירש בקונטרס ומותר לישא ישראלית כדכתיב (דברים כג) דור שלישי יבא להם דכיון דיש קידושין ואין עבירה לבית אבותם קרינא ביה כישראל והא דקאמר ביבמות (דף עח.) להם הלך אחר פסולן היינו לענין ישראל שנשא מצרית או מצרי שנשא ישראלית דיש קידושין ויש עבירה עד ג' דורות הולד הולך אחר המצרי [פ]דיולדו להם כתיב אחריהם הולכים הולדות אבל במצרי ומצרית לא מיגמר לן [ע]הא להם מידי דהתם[פ] בתרוייהו להם קרינא ביה הוא מצרי והיא מצרית עכ"ל ודקדק הר"ס דלא תימא דוקא ישראל שנשא מצרית שייך לומר הלך אחר פסולן לפי שאין שניהם פסולין אבל בשניהם פסולין לא שייך לומר הלך אחר פסולן דשניהם פסולים שהרי עמוני ומצרית שניהם פסולים והולכים אחר הפגום[צ] אלא הדבר תלוי בזה כשהם משני עממים שייך לומר כן דקרא בשני עממים איירי וקאמר הלך אחר הפסול שבכל עם ועם אבל כששניהם מעם אחד לא שייך לומר כן:

כל מקום דרישא לאתויי ישראל שנשא חללה ודרבה בר בר חנה ואיזו זו למעוטי דרבין ורב דימי. פירוש או או קתני כלומר אי אתיא כל מקום דרישא לאתויי מילתא דרבה בר בר חנה א"כ אתיא איזו זו למעוטי דרבין אבל לא דרב דימי משום דהא דרב דימי ליתא כיון דמילתא דרבה בר בר חנה איתא שהרי דברי זה סותרים את דברי זה דרבה בר בר חנה קאמר מצרי שני שנשא מצרית ראשונה בנה שלישי ולדברי רב דימי אינו אלא שני ואי לא אתיא כל מקום דרישא לאיתויי מילתא דרבה בר בר חנה משום דלית הילכתא כוותיה א"כ נוכל לומר דאיזו זו דרישא אתי למעוטי ההיא דרב דימי:

מנא

מסורת הש"ס

א) [בכתי"י והולד, וכן בהמבקן העמוד בכל מקום שלפנינו הולד בכתי"י יהולד], ב) [לקמן עב: ע"ש אמנם בתוספתא פ"ה ה"ג איתא להדיא גר מותר בממזרת והולד ממזר דברי רבי יוסי] [וכעי"ז הוא בכתי"י, ועי' מהרש"א ולפנינו הוגה ע"פ המהרש"ל, ג) [לקמן עב: תוספתא שם], ד) [לעיל סד. לקמן עד: עז.], ה) יבמות עח., ו) [שם:], ז) [בכתי"י והולד הולך אחרי"], ח) [נלע"ל ואיזו זו כהנת], ט) [נ"ל דיולדו להם כתיב, וכיה בפסוק (דברים שם) וביבמות שם], י) [נ"ל הוא, רש"ש], כ) [עי"ש], ל) [נ"ל ודרבין, רש"ש], מ) [תלמ"י] ליתא בדפו"ר, ונמחק ע"פ מהרש"ל, ומחקו במהרש"א. ולמהרש"א נ"ל לאתויי ממזרת, רש"ש], נ) [כדלקמן עג ע"א], ס) [בדפו"ר דיולדו, וכנ"ל], ע) [נדל"ל הא], פ) [בדפו"ר דהא, וכנ"ל כמהרש"ין], צ) [כדלקמן בעמוד ב].

◆

מוסף רש"י

גר שנשא ממזרת הולד ממזר. דכתיב לו הלך אחר פסולו (לקמן עב:). דאמר גר לא ישא ממזרת. קסבר דקהל גרים איקרי קהל (שם:). באומות הלך אחר הזכר. כשבע אומות לענין לא תחיה כל נשמה. הלך אחר הזכרים. נתגיירו הלך אחר הפגום שבשניהם. לענין יוחסין. (יבמות עח.).

◆

מוסף תוספות

א. מצרי שני או גר עמוני דמודה דלא איקרו קהל. תוס' הרא"ש.

עין משפט נר מצוה

קא א מיי' פט"ו מהל' איסורי ביאה הל' ז טוש"ע אה"ע סימן ד סעיף כב:

קב ב ג מיי' פרק י"ט מהל' איסורי ביאה הלכה יד טוש"ע אה"ע סימן ח סעיף ב:

קג ד מיי' שם פי"ב הלכה כ סמג לאוין קיב קטו טוש"ע שם סימן ד סעיף ו:

קד ה מיי' שם הלכה כא סמג שם טוש"ע שם סעיף ז:

◆

תוס' ר"י הזקן

גמ'. נושא ממזרת. דקהל גרים לא איקרי קהל לר' יוסי. מצרי [שני]. שנתגייר אביו ונמצא שהוא שני. ראשונה. שנתגיירה היא. שלישי. ומותר לישראל דכתיב [דברים כג, ט] דור שלישי יבא להם בקהל ה':